

BÆREKRAFTIG
REISEMÅL
LOKALT ENGASJEMENT
I ET LANGT PERSPEKTIV

Årlig bærekraftrapport 2021

Visit Lillehammer

1. Tiltak som har bidratt til økt forankring av bærekraftarbeidet

Visit Lillehammer ble re-merket som et bærekraftig reisemål i 2021, og det har i løpet av året vært flere forankringsmøter med kommuner i forbindelse med nye vedtak om å være en aktiv bidragsyter til bærekraftarbeidet.

Fra 2019 har Visit Lillehammer gjennom Snowball* hatt to pågående prosjekter innen områder hvor regionen trenger et løft for en mer bærekraftig reiselivsutvikling;

- **«Grønn og sømløs mobilitet»** som jobber med å kartlegge og tilrettelegge for nye transportløsninger for morgendagens reisende. Konkrete resultater av prosjektet er de pågående pilotene for internbuss og transferbuss i Hafjell (Hafjellbussen). Internbuss har også vært testet på Sjusjøen. Prosjektet har vært pådriver for etablering av el-sykkel utleie på Lillehammer og forløperen til at «Entre Øyer» (mobilitetsprosjekt i Hafjell) kom i gang. Se statusrapport for 2021; <https://bransje.lillehammer.com/status-gronn-og-somlos-mobilitet-2021/>
- **Matrute Gudbrandsdal** som jobber for mer lokal mat og drikke på menyen, samt øke kompetansen hos serveringsbedrifter og produsenter. Dette er et prosjektsamarbeid med Gudbrandsdalsmat og Nasjonalparkriket. Så langt består Matrute Gudbrandsdal av ca. 30 bedrifter fra hele Gudbrandsdalen; produsenter med utsalg og serveringsbedrifter. Bedriftene blir synliggjort på www.matrutegudbrandsdal.no, her synliggjøres også forslag til ulike reiseruter. Prosjektet jobber med kompetanseheving og nettverksbygging. Se statusrapport 2021; <https://bransje.lillehammer.com/status-matrute-gudbrandsdal-2021/>

**Snowball er utviklingsavdelingen i Visit Lillehammer som jobber prosjektbasert innen strategiområder i 3-års perspektiv. Snowball er grunnfinansiert gjennom samarbeidspartnere fra næring, Fou, regionråd og kommuner i regionen.*

- En **ny strategi for 2021-2025** ble utarbeidet høsten 2020 av administrasjonen og styret i Visit Lillehammer. Dette er en ambisiøs strategi som skal gi både selskapet, medlemmene og den regionale reiselivsutviklingen en tydelig retning ut av pandemien. Det har vært viktig i arbeidet med denne planen å tydeliggjøre ambisjonene post-korona og etablere måleparametre for sosial, miljømessig og økonomisk bærekraftig reiselivsutvikling;

**BÆREKRAFTIG
REISEMÅL**
LOKALT ENGASJEMENT
I ET LANGT PERSPEKTIV

Følgende møter/orienteringer har vært gjennomført for kommuner og regionråd;

HVA	NÅR
Møter med 7 kommuner (ordførere, kommunedirektør og næringsseier)	Januar + februar 2021
Administrativ ledelse, Lillehammer kommune	August 2021
Felles kommunestyremøte (Lillehammer, Gausdal, Øyer)	September 2021
Regionrådet Midt-Gudbrandsdal	Oktober 2021

Følgende samlinger, konferanser og orienteringer har blitt gjennomført for medlemsbedriftene, hvor bærekraftig reiselivsutvikling har vært deltema;

HVA	NÅR
Snowballkonferansen 2021 (digitalt)	April 2021
Medlemsmøte Visit Lillehammer (digitalt)	Mai 2021

Følgende informasjon har blitt rettet mot eller arrangert for innbyggere;

HVA	NÅR
«Turist i egen region» 13. juni 2021	Juni 2021
Omtale «Turist i egen region» i lokalavisa GD https://www.gd.no/frister-med-gratis-adgang-for-a-fa-folk-ut-bransjen-trenger-det-etter-en-krevende-tid/s/5-18-1362312	Juni 2021

Kronikk «Optimisme etter pandemien» i lokalavisa GD https://www.gd.no/na-vil-vi-reise-igjen-og-reiselivet-vil-gi-deg-enda-sterkere-opplevelser/o/5-18-1336171	April 2021
Omtale om ny reiselivssjef i lokalavisa GD https://www.gd.no/hun-er-ny-reiselivssjef-jeg-er-veldig-stolt/s/5-18-1374564	Juni 2021
Gjesteforelesninger på høyskolen og samarbeid om studentoppgaver relatert til bærekraftig destinasjonsutvikling – Bachelor i reiseliv, HINN	Høsten 2021

Følgende informasjon er blitt rettet mot gjester;

HVA	NÅR
Visit Lillehammer web sider «Velg grønt – inspirasjon til et miljøvennlig opphold». https://www.lillehammer.com/om-regionen/baerekraft	Hele året
Markedsføring og gjesteinformasjon om hvordan reise miljøvennlig til destinasjonen. https://www.lillehammer.com/om-regionen/transport	Hele året
Informasjon og inspirasjon om lokale råvarer fra Gudbrandsdalen. https://blogg.lillehammer.com/det-lokale-matfatet-bugner-av-gode-ravarer/	Mars 2021
Inspirasjon til kombinasjonen natur, kultur og lokalmat opplevelser. https://blogg.lillehammer.com/natur-kultur-og-lokalmat-et-kinderegg-for-alle-sansene/	Juni 2021
Lokalmatarrangement høsten 2021: https://blogg.lillehammer.com/det-er-servert-velkommen-til-bords/	Sept. 2021
Matrute Gudbrandsdal www.matutegudbrandsdal.no og sommerflyer med synlighet av tematiske ruter, lokalmatutsalg og spisesteder med lokalmat,	Hele året

2. Natur, kultur og miljø

Våre miljømessige mål er ivaretagelse av kultur og natur og å redusere fotavtrykket til gjesten. Klimakalkulatoren til Innovasjon Norge viser et gjennomsnittlig utslipp på 560 kg CO2 per gjest i 2021 knyttet til transport til og fra regionen. Andel norske gjester var i 2021 på hele 94%.

Tiltak for en mer miljø- og klimavennlig destinasjon;

- Forbedret transporttilbud gjennom Hafjellbussen – transferbuss fra togstasjon ble etablert fra vinter 2021, og internbuss på bestilling ble gjennomført deler av sesongen.
 - <https://www.lillehammer.com/om-regionen/transport/Buss/bestillingsbuss-pa-hafjell>
- Etablering av el-sykkel utleie på Lillehammer stasjon, Ringebu og Vinstra fra sommeren 2021.
 - <https://bransje.lillehammer.com/lillehammer-bysykkel/>
 - <https://dolabike.no/>

Tiltak for å øke andelen miljøsertifiserte bedrifter:

- Informasjonsmøte med arrangører med presentasjon av «Miljøgodkjent arrangement» i samarbeid med Fee Norway – digitalt møte mars 2021
- Informasjonsmøte for arrangører på Neremo Hotell, november 2021
- 24% av alle reiselivsbedrifter som er medlem i Visit Lillehammer er miljøsertifisert. 29 medlemsbedrifter er sertifisert. Se vedlegg 1.

Tiltak for å styre ferdsel fra sårbare områder og skilting av stier og løyper:

- Langsua Nasjonalpark; etablert punktet Holsbru i Gausdal med karttavler for å få kanalisert ferdselen til dette området slik at ferdsel ikke går i sårbare områder. Oppstart for etablering av et tilsvarende punkt på Verksodden i Sør-Fron. Samarbeid mellom Langsua nasjonalparkstyre og Sør-Fron kommune.
- Merking av nye ruter på Sjusjøen etter nasjonal skiltmal <https://sjujoen.com/ukategorisert/sommerstier/>

Nye lokalmatprodusenter og spisesteder med lokalmat på menyen i 2021:

- Lillehammer Bakeri - <https://lillehammerbakeri.no/>
- Restaurant ELV - <https://www.bblillehammer.no/velkommen/elv/>
- Holthaugen Gard i Gausdal - <https://www.holthaugen.no/>
- Stuttreist Iskremfabrikk i Øyer - <https://www.stuttreist.is/>

3. Sosiale verdier

I re-merkingen scorer vår region bra på involvering av medlemsbedrifter i utvalg og prosjekter. Det har blitt jobbet godt med ny arrangementsstrategi og veileder for bærekraftig arrangement.

Våre mål for sosial bærekraftig reiselivsutvikling er tilfredse gjester, innbyggere og medlemmer. Gjesteundersøkelsen 2021 viser at hele 94% av de besøkende er fornøyd med oppholdet i regionen, og innbyggerundersøkelsen viser at 77% av innbyggerne er positive til reiselivssatsingen.

Videre viser medlemsundersøkelsen at 84% av medlemmene er fornøyd eller svært fornøyd med medlemskapet i Visit Lillehammer.

Tiltak for ansatte i reiselivsbedrifter:

Kurset «Lokalmat – tilby bedre matopplevelser» - februar 2021	Kurs i samarbeid med VOR (Visit Oslo Region). Kurset rettet seg mot kokker med lengre erfaring som ønsker ny inspirasjon, unge kokker og lærlinger, samt ufaglærte praktiserende kokker.	https://bransje.lillehammer.com/lokalmat-tilby-bedre-matopplevelser/
---	--	---

Historiefortellings-kurs - Nov. 2021	Kurs i samarbeid med VOR (Visit Oslo Region). Kurset rettet seg spesielt mot serveringsbedrifter.	https://bransje.lillehammer.com/kurs-i-historiefortelling-8-9-nov/
Generalforsamling og medlemsmøte – mai 2021	Årlig medlemsmøte inkl. informasjon om status i arbeidet til Visit Lillehammer.	https://bransje.lillehammer.com/generalforsamling-visit-lillehammer/

4. Økonomisk levedyktighet

Det var i 2021 i overkant av 900 000 kommersielle gjestedøgn i Visit Lillehammer-regionen. En økning fra året før, men vi ligger fortsatt et lite stykke bak 2019 (-16%). 94% av våre gjester kom fra Norge.

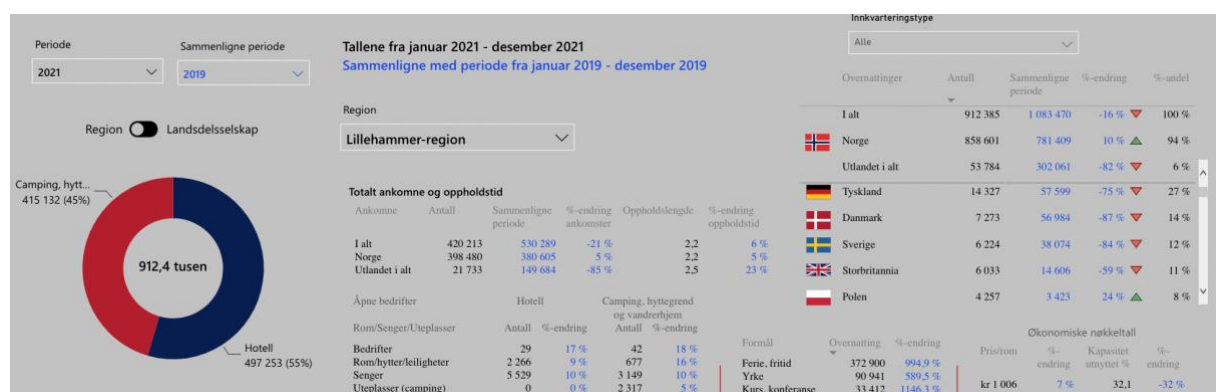
Pga. feil i datagrunnlaget fra 2020 har vi dessverre ikke muligheten til å sammenligne 2021 mot 2020 på en god måte.

Noen nøkkeltall:

- Kommersielle gjestedøgn: 912 385
- Gjennomsnittlig oppholdstid: 2,2
- Omsetning per gjest: kr 972,-
- Omsetning per overnatting: kr 553,-
- Fordeling hotell / camping, hyttegrend etc: 55 % / 45%

Sammenligner vi med 2019 så har vi en økning på 10% i reisende fra hjemmemarkedet, men en nedgang på hele 82% i internasjonalt reisende.

Vi har hatt en positiv utvikling med økning i oppholdstid fra 2,0 i 2019 til 2,2 i 2021.

5. utfordringer

De største utfordringene relatert til bærekraftig reiselivsutvikling det siste året har vært korona situasjonen som har medført store økonomiske utfordringer for bedriftene og en svekket evne til nye investeringer de kommende årene.

BÆREKRAFTIG
REISEMÅL
LOKALT ENGASJEMENT
I ET LANGT PERSPEKTIV

Reiserestriksjoner på kollektivtransport under pandemien har medført økt biltrafikk til/fra regionen og innen regionen. Et annet dilemma og debatt er den nye 4-felts motorvegen forbi Lillehammer, som er planlagt gjennom et vernet naturområde «Lågendeltaet». Manglende ambisjoner for utvidelse av dobbeltspor på jernbanen til/fra Lillehammer er en annen utfordring for framtidens transportløsninger.

Fortsatt økning i antall fritidsboliger i regionen legger beslag på mer og mer areal i fjellområdene, og bygging av flere veger medfører inngrep i naturen og friluftsområder. På Sjusjøen er det byggestopp grunnet manglende tilgang på vann og kloakk. Den økte veksten i fritidsboliger har medført misnøye blant både fritidsboligeierne og innbyggere på flere destinasjoner, og debatten har blitt mer synlig i mediebildet det siste året.

6. Suksesshistorier

Pandemien har medført økning i norske gjester i regionen og all-time high besøk og omsetning hos flere opplevelsesbedrifter og overnatting sommeren 2021.

Den nye arrangementsstrategien for regionen med veileder for bærekraftig arrangement ble trukket fram som et «best practise» eksempel av kontrollør for bærekraftig reisemål, til etterlevelse for andre destinasjoner. Veilederen ble presentert på NIPA konferansen i september, og er delt med flere andre destinasjoner.

Skåppå kunnskapspark sin rigg ift. innovasjon innenfor eksisterende næringer i dalen, «Krafftak for grønn vekst» blir også trukket fram som et «best practise» eksempel av kontrollør. Det er også utarbeidet et spørreskjema for operasjonalisering av FNs bærekraftsmål på bedriftsnivå.

Hunderfossen Eventyrpark sin nyhet sommeren 2021 «Reodor Felgens Hyperakselerator» vant Thea Award (bransje Oscar) for blant annet bærekraft budskap med miljøvennlig drivstoff.

7. Formidling av rapporten

Rapporten sendes til næringsjefer, kommunedirektør og ordfører i 7 kommuner og deles med medlemsbedriftene gjennom nyhetsbrev.

BÆREKRAFTIG
REISEMÅL
LOKALT ENGASJEMENT
I ET LANGT PERSPEKTIV

VEDLEGG 1

Miljøsertifiserte bedrifter, Visit Lillehammer

Bedrift	Bransje	Merke
Aulestad	Museum	Miljøfyrtårn
Bjerkebæk	Museum	Miljøfyrtårn
Clarion Collection Hotel Hammer	Overnatting	ISO 14001
First Hotel Breiseth	Overnatting	Miljøfyrtårn
Gyro Conference as	Arrangør	Miljøfyrtårn
Hafjell Hotel & Apartments	Overnatting	Miljøfyrtårn
Hafjell-Kvitfjell Alpin AS	Arrangør	Green Key
Kittilbu Utmarksmuseum	Museum	Norsk Økoturisme
Furusjøen Rundt	Arrangør	Green Key
Scandic Lillehammer Hotell	Overnatting	Svanemerket
Maihaugen Museum	Museum	Miljøfyrtårn
Norges Olympiske Museum	Museum	Miljøfyrtårn
Postmuseet	Museum	Miljøfyrtårn
Lillehammer Olympiapark AS	Aktivitetssleverandør	Miljøfyrtårn
Lillehammer Vandrerhjem Stasjonen	Overnatting	Green Key
Scandic Hafjell Hotell	Overnatting	Svanemerket
Nermo Hotell og Hytter	Overnatting	Miljøfyrtårn
Paa Bordet	Servering	Miljøfyrtårn
Peer Gynt AS	Arrangør	Green Key
Norsk Litteraturfestival	Arrangør	Miljøfyrtårn
Scandic Victoria Hotel	Overnatting	Svanemerket
Venabu Fjellhotell	Overnatting	Miljøfyrtårn
Ruten Fjellstue	Overnatting	Green Key
Dalseter Høyfjellshotell	Overnatting	Green Key
Strandtorget	Kjøpesenter	Miljøfyrtårn
Skeikampen Booking	Overnatting	Miljøfyrtårn
Mølla Hotell	Overnatting	Miljøfyrtårn
Sjusjøen Husky Tours	Aktivitet	Miljøfyrtårn
Værfast	Aktivitet	Miljøfyrtårn

Bedrifter som er medlem og registrert som reiselivsbedrift = 121

Bedrifter med sertifisering som er medlem og reiselivsbedrift = 29

29 av 121 reiselivsbedrifter er miljøsertifisert = 24%